

T 1.5.7

VYBAVENÍ PRO MINIMALIZACI A NÁSLEDNÉ MATERIÁLOVÉ VYUŽITÍ ODPADŮ Z POTRAVIN ZAMĚŘENÉ NA APLIKACI PRINCIPŮ OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Shrnutí

Circular economy of waste

ATCZ205 - CEWA

1 Současný stav

Použité jedlé oleje a tuky jsou skupinou odpadů, jejichž další využití velmi dobře naplňuje principy cirkulární ekonomiky. Jsou kvalitní surovinou, která může být po úpravě (zahřátí, filtrace) využita v různých odvětvích (petrochemický, chemický, gumárenský, dřevařský průmysl).

Povinnost jejich odděleného třídění bylo v ČR zavedeno v roce 2020. Od 1. 1. tohoto roku mají obce a města v České republice povinnost zajistit dostupnost nádoby pro oddělené třídění použitých tuků a olejů a jejich předání oprávněné osobě k dalšímu využití.

Povinnost obce zajistit místo pro oddělený sběr použitých jedlých tuků a olejů lze naplnit následujícími způsoby:

- Varianta č. 1 - speciálně určené nádoby v ulicích měst a obcí – občané do těchto kontejnerů mohou odkládat tuky a oleje v plastových, pevně uzavíratelných nádobách (PET láhve apod);
- Varianta č. 2 - speciálně určené nádoby distribuované obcí občanům – po naplnění je nádoba odevzdána na určeném místě (např. sběrný dvůr) a občan obdrží další nádobu;
- Varianta č. 3 - sběrné dvory – občané odevzdávají olej v plastových nádobách na sběrném dvoře obce podle instrukcí obce.

Každá z výše uvedených variant třídění použitých tuků a olejů má své výhody a nevýhody. Obecně lze říci, že nejrozšířenější je sběr popsáný ve variantě č. 1. Svazek obcí pro komunální služby se v rámci realizace pilotní activity projektu CEWA rozhodl realizovat, testovat a vyhodnotit systém sběru dle varianty č. 2, jejíž výhodou je eliminace vzniku znečištěného plastového odpadu z PET lahví a dalších materiálů, které jsou využívány občany k předání použitých tuků a olejů do sběrných nádob umístěných v ulicích měst a obcí.

Oddělený sběr použitých jedlých tuků a olejů je velmi důležitý, neboť přes zavedení povinnosti jejich odděleného sběru, končí použité jedlé oleje a tuky stále velmi často v kanalizaci a následně na čistírnách odpadních vod, kde způsobují rozsáhlé škody v provozované technologii čištění (například ucpání potrubí, koroze apod.). Rovněž zatěžují životní prostředí (vznik mastných kyselin) a je eliminován potenciál jejich dalšího materiálového a energetického využití.

2 Popis realizace projektu

V rámci projektu bylo pořízeno 15 000 ks kyblíků žluté barvy o objemu 5 l, 30 ks paletových kontejnerů a 3 ks paletových vozíků. Kbelíky byly prostřednictvím členských obcí Svazku obcí pro komunální služby distribuovány domácnostem na území svazku. Domácnosti do kbelíků odkládají použitý olej vznikající při přípravě pokrmů. Naplněné kbelíky jsou přijímány na sběrných dvorech a vyměněny za prázdné.

Informace o možnostech třídění a dalšího možného využití použitých tuků a olejů jsou uvedeny na webových stránkách společnosti ESKO-T (esko-t.cz) a v informačním materiálu, který Svazek obcí pro komunální služby zpracoval a vydal v rámci naplňování activity T 1.5.2. Informační materiály byly distribuovány do 45 000 domácností na území členských obcí Svazku obcí pro komunální služby.

Fotografie:

Výstupy projektu:

Tabulka 1: Množství vytríděných tuků a olejů

Rok	Množství vytríděných tuků a olejů (t)
2019	5
2020	7,9
2021	11,3
2022	10,28

Doplňující informace

Na přístup k oddělenému třídění kuchyňských tuků a olejů byla směřována i jedna z otázek v dotazníku realizovaného v rámci aktivity T 1. 5. 6, který byl v roce 2022 předložen k vyplnění zástupcům široké veřejnosti.

Z 18 oslovených českých respondentů odpovědělo 27,78 % z nich, že s použitými kuchyňskými tuky a oleji stále nakládají tak, že je vylévají do odpadu. Toto zcela jistě není pozitivní zpráva pro snahu použité kuchyňské tuky a oleje tříditi odděleně. Další skupina respondentů, konkrétně 11,11 % odpověděla, že kuchyňské oleje likviduje jejich odložením do smíšeného komunálního odpadu a 5,56 % podíl respondentů uvedl, že tento druh odpadu vůbec neprodukuje. Naopak 44,44 % respondentů uvedlo, že použité kuchyňské tuky a oleje odděleně třídí a využívá k tomu sběrná místa či sběrné dvory.

Závěry a doporučení:

- Svazek obcí pro komunální služby využil know how rakouských projektových partnerů a poznatků z praxe, které rakouští partneři získávají již více než 20 let. Získané poznatky a doporučení byly konzultovány na společných setkáních projektových partnerů.
- Při využívání opakovatelně použitelných plastových kbelíků nedochází ke vzniku plastového odpadu jako v případě sběru do PET lahví.
- Systém využívající opakovatelně použitelné kbelíky pro sběr použitých tuků a olejů vyžaduje prostory ke skladování shromážděných tuků a olejů před jejich předáním k dalšímu využití a klade nároky a zajištění mytí a hygienizace využívaných kbelíků.
- V časovém období trvání projektu CEWA (ATCZ205) došlo k postupnému nárůstu vytríděného množství použitých tuků a olejů, které byly předány k dalšímu využití v chemickém průmyslu.
- Z výše uvedených závěrů pilotní aktivity i dotazníkového šetření vyplývá, že stále vysoký podíl českých domácností nenakládá s použitými tuky a oleji správně a nepředává je odděleně k dalšímu zpracování. Proto mezi jasně formulovaná doporučení pro města a obce i svazové společnosti, které zajišťují provoz odpadového hospodářství, patří další edukace široké veřejnosti ve věci negativních dopadů nesprávného nakládání s použitými kuchyňskými tuky a oleji, vliv tohoto nesprávného nakládání na stav kanalizační sítě a absence možnosti dalšího materiálového využití odděleně shromážděných tuků a olejů, popř. další doplnění sítě sběrných nádob.